

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВЛАДА
05 Број: 011-6408/2023-3
28. август 2023. године
Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО: 28.08.2023

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
03	011-1612/23		

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

БЕОГРАД

Влада, на основу члана 123. тачка 4. Устава Републике Србије и члана 150. став 1. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12 – пречишћен текст), подноси Народној скупштини Предлог закона о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању, с предлогом да се узме у претрес.

За представника Владе у Народној скупштини одређена је проф. др Славица Ђукић Дејановић, министар просвете, а за повереника Милош Благојевић, помоћник министра просвете.

ПРЕДСЕДНИК

Ања Брнабић

4100223.004/20

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА
ЗАКОНА О СРЕДЊЕМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ

Члан 1.

У Закону о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС”, бр. 55/13, 101/17, 27/18 – др. закон, 6/20, 52/21, 129/21 и 129/21 – др. закон), у члану 12. став 6. мења се и гласи:

„Додатну подршку из става 4. овог члана могу да пружају и установе које су, у складу са законом, стекле статус модел установе у спровођењу инклузивног образовања и васпитања.”.

Ст. 7–9. бришу се.

Члан 2.

У члану 17. став 1. мења се и гласи:

„Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања, као што су, нарочито, употреба алкохола, дувана, психоактивних супстанци, зависност од интернета, видео игрица и игара на срећу, малолетничка делинквенција, саставни су део школског програма и остварују се у складу са Законом.”

Ст. 4–6. бришу се.

Члан 3.

У члану 27. после става 17. додаје се став 18, који гласи:

„Средња школа основана за потребе унутрашњих послова не организује наставу за ученике на кућном и болничком лечењу, наставу код куће и наставу на даљину.”.

Члан 4.

У члану 29. у ставу 1. речи: „до 30 ученика” замењују се речима: „до 28 ученика”.

Члан 5.

У члану 30. у ставу 4. после речи: „заштита” тачка се замењује запетом и додају се речи: „као ни министарство надлежно за унутрашње послове код ког се реализује практична настава (и професионална пракса) за ученике средње школе основане за потребе унутрашњих послова.”.

Члан 6.

У члану 40. после става 4. додаје се став 5, који гласи:

„Изузетно од ст. 1–3. овог члана, ученик средње школе основане за потребе унутрашњих послова може стицати образовање само у својству редовног ученика.”.

Члан 7.

У члану 41. став 5. брише се.

Члан 8.

Члан 43. мења се и гласи:

„Члан 43.

Редован ученик, његов родитељ, односно други законски заступник може да поднесе писмени захтев за издавање исписнице, у току школске године.

Ученик из става 1. овог члана може да се упише у другу школу у року од седам дана од дана уручења исписнице.

Ученик из става 1. овог члана, који се не упише у школу у прописаном року, има право да наредне школске године изврши поновни упис у исту школу и у исти разред, осим ученика средње школе основане за потребе унутрашњих послова.

Уколико у току трајања васпитно-дисциплинског поступка ученик средње школе, родитељ, односно други законски заступник поднесе захтев да се ученик испише из школе, школа ће донети решење којим се издавање исписнице одлаже до окончања васпитно-дисциплинског поступка, у складу са Законом.

На решење из става 4. овог члана ученик, родитељ, односно други законски заступник има право жалбе.

Решење из става 4. овог члана школа доноси у року од два радна дана од дана подношења захтева.

Приликом уписивања ученика у другу школу у току школске године, подаци о изреченим васпитним и васпитно-дисциплинским мерама морају бити унети у одговарајући део обрасца исписнице.

Школа у којој ученик наставља школовање је у обавези да прати понашање ученика и спроводи појачан васпитни рад, у складу са Законом.”.

Члан 9.

У члану 49. став 5. после речи: „недовољан (1)” запета се замењује тачком, а речи: „а све оцене су осим оцене недовољан (1) прелазне.” замењују се речима: „Оцена недовољан (1) није прелазна.”.

Став 10. мења се и гласи: „Владање ученика оцењује се бројчано у току првог и другог полугодишта и на крају школске године и утиче на општи успех.”

После става 10. додаје се нови став 11. који гласи: „Ученик се оцењује најмање два пута у полугодишту из владања.”

Досадашњи ст. 11–14. постају ст. 12–15.

Члан 10.

Члан 50. мења се и гласи:

„Члан 50.

Ученик може бити привремено или за одређену школску годину ослобођен од практичног дела наставе физичког, односно физичког и здравственог васпитања у целини или делимично, осим ученика средње школе основане за потребе унутрашњих послова.

Директор доноси одлуку о ослобађању ученика од практичног дела наставе физичког, односно физичког и здравственог васпитања на основу предлога изабраног лекара.

Ученик који је ослобођен практичног дела наставе физичког, односно физичког и здравственог васпитања оцењује се на основу теоријских знања, у складу са програмом предмета.”.

Члан 11.

У члану 51. став 1. после речи: „предвиђеног” тачка се замењује запетом и додају се речи: „осим ученика средње школе основане за потребе унутрашњих послова.”.

Члан 12.

У члану 52. став 1. реч: „предмета” замењује се речима: „обавезних предмета, изборних програма изузев верске наставе и грађанског васпитања”.

Члан 13.

У члану 56. став 2. речи: „који полаже поправни испит у августовском испитном року,” замењује се речима: „из става 1. овог члана,”.

Члан 14.

Наслов изнад члана 57а и члан 57а мења се и гласи:

„Државна и међународна испитивања

Члан 57а

Школа је дужна да обезбеди тестирање ученичких постигнућа на државним испитивањима, као и на међународним испитивањима на која се држава обавезала уговорима.

Ближе услове за спровођење испитивања из става 1. утврђује министар.”.

Члан 15.

У члану 58. после става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„Ученици средњих богословских школа традиционалних цркава и верских заједница могу да приступе полагању испита којим се завршава средње образовање, и то полагањем српског, односно матерњег језика и књижевности и два предмета са листе општеобразовних предмета.”

Досадашњи ст. 2–4. постају ст. 3–5.

У досадашњем ставу 2. који постаје став 3. речи: „Испити из става 1. овог члана” замењују се речима: „Испити из ст. 1. и 2. овог члана”.

Члан 16.

У члану 60. после става 4. додаје се став 5, који гласи:

„Право на полагање опште матуре има и лице које је завршило програм из члана 63а став 1. овог закона.”.

Члан 17.

У члану 62. став 1. реч: „стручних” брише се, а после речи: „васпитања” тачка се замењује запетом и додају се речи: „у складу са стандардом квалификације.”

У ставу 2. реч: „уметничких” брише се, а после речи: „васпитања” тачка се замењује запетом и додају се речи: „у складу са стандардом квалификације.”

Члан 18.

Наслов изнад члана 63а и члан 63а мењају се и гласе:

„Програм за полагање опште матуре

Члан 63а

Полазник програма за полагање опште матуре може бити лице које је завршило средње стручно образовање у трогодишњем трајању, лице које је стекло квалификацију на нивоу 3 НОКС у неформалном образовању, лице коме је призната еквиваленција, у складу са чланом 35а Закона о националном оквиру квалификација Републике Србије.

Програм из става 1. овог члана реализује се у гимназији у трајању од две године, након чега полазник стиче право да полаже општу матуру, у првом наредном року у којем се организује.

Трошкове похађања програма из става 1. овог члана и полагања опште матуре сноси полазник.

Полазнику који је завршио програм из става 1. овог члана и положио општу матуру издаје се јавна исправа о положеној општој матури у складу са овим законом, без стицања нивоа 4 НОКС/средњег образовања у четворогодишњем трајању.

Програм из става 1. овог члана, начин пријаве испита у изборном делу опште матуре и остала питања од значаја за похађање програма утврђује министар.”.

Члан 19.

У члану 64. став 3. мења се и гласи:

„На основу положене стручне, односно уметничке матуре ученик може да се упише на студије изван области из става 2. овог члана, уз полагање испита из одређених општеобразовних наставних предмета које полаже у изборном делу стручне, односно уметничке матуре, а које утврди самостална високошколска установа уместо пријемног испита, у складу са законом којим се уређује високо образовање.”

После става 3. додаје се став 4. који гласи:

„На основу положене опште матуре након савладаног програма из члана 63а овог закона, кандидат може да се упише на студије у складу са ст. 2. и 3. овог члана без стицања средњег образовања и васпитања у четворогодишњем трајању.”.

Члан 20.

У члану 71. речи: „наставних предмета” замењују се речима: „обавезних предмета, изборних програма”, а после речи: „закључне оцене из” додају се речи: „обавезних предмета, изборних програма”.

Члан 21.

У члану 79. став 5. после тачке 5) тачка се замењује тачком и запетом и додаје се тачка 6) која гласи:

„6) положеној општој матури у складу са овим законом, без стицања нивоа 4 НОКС/средњег образовања у четворогодишњем трајању.”

Члан 22.

У Закону о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС”, број 52/21), члан 7. мења се и гласи:

„Члан 7.

Закључно са школском 2024/2025. годином у школи се полаже матурски испит за ученике који завршавају средње образовање и васпитање у четворогодишњем трајању, у складу са овим законом и Законом.

Почев од школске 2025/2026. године у школи се полажу стручна, уметничка и општа матура, у складу са овим законом и Законом.”

Члан 23.

Кандидати који су положили матурски испит по прописима којима је уређено полагање матурског испита за ученике који завршавају средње образовање и васпитање у четворогодишњем трајању, као и други кандидати, могу да приступе полагању стручне, уметничке и опште матуре, у сврху рангирања за упис на високошколску установу.

Ближе услове од значаја за полагање испита из става 1. овог члана утврђује министар.

Члан 24.

Подзаконски акт из члана 18. став 5. и члана 23. став 2. овог закона донеће се у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа из става 1. овог члана примењују се прописи који су важили до дана ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Члан 25.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању садржан је у одредби члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем у области образовања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Предлог Закона о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању (у даљем тексту: Закон), чији је Нацрт припремило Министарство просвете, предвиђа унапређивање примене појединих законских решења у циљу обезбеђивања и унапређивања квалитета, доступности и праведности средњег образовања и васпитања.

Предлогом закона о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању врши се термилошко усклађивање са Законом о основама система образовања и васпитања, као и допуна тог закона, која се односи на институте који су прописани Законом о основама система образовања и васпитања. Усклађивање се врши, с обзиром на то да је основни текст Закона о средњем образовању и васпитању донет 2013. године, а основни текст Закона о основама система образовања и васпитања донет 2017. године, те се указала потреба за усклађивањем текстова оба закона.

Овим изменама требало би да буду обухваћене одредбе које се односе на рокове полагања завршног испита за ученике који завршавају средње образовање и васпитање у трогодишњем трајању, матурског испита за ученике који завршавају средње образовање и васпитање у четворогодишњем трајању, завршног испита средњег стручног образовања и васпитања и стручне, уметничке и опште матуре (измене које се односе на члан 7. Закона о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС”, број 52/21)).

Уз одредбе о полагању матуре и завршног испита, одређене измене неопходне су у члановима Закона о средњем образовању и васпитању којима су уређене јавне исправе које издаје средња школа, у члановима који прописују оцењивање, одредбе којима се препознају специфичности средње школе основане за потребе унутрашњих послова, у члановима у којима се врши термилошко усклађивање са одредбама Закона о основама система образовања и васпитања и Предлогм закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Предлога закона предложена је измена члана 12. Закона о средњем образовању и васпитању (у даљем тексту: Закон), на тај начин да се избришу одредбе које се односе на лица компетентна у области инклузивног образовања и васпитања и школе које су својим активностима постале примери добре праксе у спровођењу инклузивног образовања и васпитања, у складу са мишљењем Државне ревизорске институције.

Државни ревизор је спровео ревизију сврсисходности из области Превенција и сузбијање вршњачког насиља у школама (извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврхисходности откривених у ревизији превенција и сузбијање вршњачког насиља у школама број и датум извештаја о ревизији: број: 400-390/2022-03/24, београд, 19. децембар 2022. године). У оквиру препорука које је дао ревизор наводи се примена поменутих чланова тј. утврђивање листе лица обучених за интервенцију и превенцију насиља и листе школа примера добре праксе. У складу са наведеним Министарство сматра да наведене ставове чланова треба брисати јер:

Сва лица у установама образовања и васпитања која раде са децом морају да пролазе обуке у циљу превенције и заштите од насиља (наставно особље, стручни сарадници, секретар установе, стручни сарадници). Такође, обука лица за подршку установама у превенцији и заштити је већ реализована кроз институт саветника спољних сарадника за заштиту од насиља и дискриминације тако да таква лица постоје по другом основу.

Листу школе које су својим активностима постале примери добре праксе у спровођењу програма заштите од насиља није могуће утврдити због сложености варијабли које утичу на ову праксу (нпр. немају све школе једнаке ресурсе и идентичне полазне услове важне за превенцију, а на које не могу да утичу, такође није могуће утврдити листу која би важила за сваку школску годину јер пракса показује да постоје разлике у примени програма превенције у оквиру истих школа на годишњем нивоу). Дакле, није могуће утврдити листу која је поуздана, објективна и релевантна због сложености самог феномена насиља.

Уместо тога министарство ће прикупљати примере добре праксе и упућивати установе на хоризонтално учење и размену без прављења посебне листе установа.

Предложене измене члана 12. Закона односе на стручну помоћ у области **реализације инклузивног образовања**, док је образложење ових измена (образложење Предлога закона) дато из угла **превенције и заштите од насиља**, уз позивање на извештај Државне ревизорске институције. **Превенција и сузбијање вршњачког насиља у школама.**

Предложене измене из члана 1. Предлога закона имају сврху да се обезбеди додатна подршка у реализацији инклузивног образовања од стране установа образовања и васпитања које су развиле добре праксе, с обзиром да је таква подршка од изузетног значаја за спровођење и унапређење инклузивног образовања посебно за децу из осетљивих група.

Додатно, предложеном изменом препознаје се улога модел установа, између осталог, развој, подржавање, промовисање и преношење примера изузетне образовне праксе у различитим областима, укључујући и реализацију инклузивног образовања.

Чланом 2. Предлога закона предложена је измена члана 17. Закона, као и брисање одредаба које се односе на листу лица обучених за превенцију и интервенцију у случају насиља, злостављања и занемаривања и других облика ризичног понашања и листу школа које су својим активностима постале примери добре праксе, у складу са мишљењем Државне ревизорске институције.

Државни ревизор је спровео ревизију сврсисходности из области Превенција и сузбијање вршњачког насиља у школама (извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији превенција и сузбијање вршњачког насиља у школама број и датум извештаја о ревизији: број: 400-390/2022-03/24, београд, 19. децембар 2022. године). У оквиру препорука које је дао ревизор наводи се примена поменутих чланова тј. утврђивање листе лица обучених за интервенцију и превенцију насиља и листе школа примера добре праксе. У складу са наведеним Министарство сматра да наведене ставове члана 17. Закона потребно је брисати јер, с обзиром да:

Сва лица у установама образовања и васпитања која раде са децом морају да пролазе обуке у циљу превенције и заштите од насиља (наставно особље, стручни сарадници, секретар установе, стручни сарадници). Такође, обука лица за подршку установама у превенцији и заштити је већ реализована кроз институт саветника спољних сарадника за заштиту од насиља и дискриминације тако да таква лица постоје по другом основу.

Листу школе које су својим активностима постале примери добре праксе у спровођењу програма заштите од насиља није могуће утврдити због сложености варијабли које утичу на ову праксу (нпр. немају све школе једнаке ресурсе и идентичне полазне услове важне за превенцију, а на које не могу да утичу, такође није могуће утврдити листу која би важила за сваку школску годину јер пракса показује да постоје разлике у примени програма превенције у оквиру истих школа на годишњем нивоу). Дакле, није могуће утврдити листу која је поуздана, објективна и релевантна због сложености самог феномена насиља.

Уместо тога Министарство ће прикупљати примере добре праксе и упућивати установе на хоризонтално учење и размену без прављења посебне листе установа.

Као једну од последица Covid-19 пандемије Институт за ментално здравље идентификује значајан пораст прекомерне употребе интернета, видео игрица и игара на срећу које ометају дневно функционисање деце и младих. Зато је од изузетно важности да се овај изазов препозна и адресира кроз програме. Додатно, увођењем очувања психолошког и емоционалног здравља као појам овај члан се у потпуности усклађује са чланом 111. Законом о основама система образовања и васпитања. На овај начин би се психолошко и емоционално здравље по први пут препознало у оквиру Закона о средњем образовању и васпитању.

Предложене измене из члана 2. Предлога закона имају за сврху да се обезбеди додатна подршку реализацији превенције и заштите од насиља и дискриминације од стране установа образовања и васпитања које су развиле добре праксе, с обзиром да је таква подршка може бити од изузетног значаја за развој механизма превенције и интервенције у ситуацијама насиља и дискриминације.

Додатно, предложеном изменом препознаје се улога модел установа, између осталог, развој, подржавање, промовисање и преношење примера изузетне образовне праксе у различитим областима, укључујући и превенцију насиља и недискриминацију.

Чланом 3. Предлога закона предвиђена је допуна члана 27. Закона, како би се средња школа основана за потребе унутрашњих послова изузела у организацији наставе за ученике на кућном и болничком лечењу, наставе код куће и наставе на даљину. Допуна је предложена због специфичности ове средње школе.

Чланом 4. Предлога закона предвиђена је измена члан 29. Закона, тако што би у ставу 1. тог члана смањио број ученика са 30 на 28. Измена је предложена у склопу усклађивања са мерама које су препоручене за борбу против вршњачког насиља.

Чланом 5. Предлога закона предвиђена је допуна члана 30. Закона, на так начи да је у ставу 4. изузето министарство надлежно за унутрашње послове као послодавац код ког се реализује практична настава (и професионална пракса) за ученике срење школе основане за потребе унутрашњих послова. Допуна је предложена због специфичности ове средње школе.

Чланом 6. Предлога закона предвиђена је допуна члана 40. Закона, у делу у коме је прописано да ученик средње школе основане за потребе унутрашњих послова може стицати образовање само у својству редовног ученика, што представља изузетак од одредбе да ученик средње школе може да стиче образовање и у својству ванредног ученика. Допуна је предложена због специфичности ове средње школе.

Чланом 7. Предлога закона предвиђена је измена у члану 41. Закона, којим је прописано стицање својства ученика. Став 5. који се брише био је у супротности са ставом 4. тог члана и ова измена доприноси примени норме у пуном обиму.

Чланом 8. Предлога закона предвиђена је измена члана 43. Закона, којим је прописано право ученика на издавање исписнице и упис у другу школу. Измена члана усклађена је са Нацртом Закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања, који је предвиђено да се ученику против кога је покренут дисциплински поступак, а који поднесе захтев за издавања исписнице, закључком одлаже издавање исписнице до завршетка дисциплинског поступка. Податак да је против ученика спроведен дисциплински поступак уноси се у одговарајући део исписнице. Од одредбе да ученик из става 1. овог члана, који се не упише у другу школу у прописаном року од седам дана, има право да наредне школске године изврши поновни упис у исту школу и у исти разред, изузети су ученици средње школе основане за потребе унутрашњих послова.

Чланом 9. Предлога закона предвиђена је измена члана 49. Закона, на тај начин да се тај члан усклади са одредбама Предлога закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања и са Законом о основама система образовања и васпитања, у делу који се односи на оцењивање и оцењивање владања.

Чланом 10. Предлога закона предложена је измена члана 50. Закона, на тај начин да је предвиђено ослобађање од наставе физичког, односно физичког и здравственог васпитања. Предложене су измене тог члана како би се усагласио са одредбама закона којим се уређује основно образовање и васпитање. Такође, од одредбе су изузети ученици средње школе основане за потребе унутрашњих послова, због специфичности школе.

Чланом 11. Предлога закона предвиђена је допуна у члану 51. Закона, којом су од одредбе о завршавању средњег образовања и васпитања у року краћем од предвиђеног изузети ученици средње школе основане за потребе унутрашњих послова, због специфичности школе.

Чланом 12. Предлога закона предвиђена је измена у члану 52. Закона, који гласи: „обавезних предмета, изборних програма изузев верске наставе и грађанског васпитања.” Измена је извршена због термилошког усклађивања са Законом о основама система образовања и васпитања.

Чланом 13. Предлога закона предвиђена је измена у члану 56. Закона. Изменом у ставу 2. обезбеђено је да сви ученици који полажу поправни испит, без обзира да ли тај испит полажу у јунском или августовском року, имају право на припремну наставу, у складу са законом.

Чланом 14. Предлога закона предвиђена је измена наслова изнад члана 57а и члана 57а Закона. Наслов изнад члана гласи: „Државна и међународна испитивања.” Члан гласи: „Школа је дужна да обезбеди тестирање ученичких постигнућа на државним испитивањима, као и на међународним испитивањима на која се држава обавезала уговорима. Ближе услове за спровођење испитивања из става 1. утврђује министар.” Измена је извршена због термилошког усклађивања са Законом о основном образовању и васпитању.

Чланом 15. Предлога закона предвиђена је измена у члану 58. Закона. Додавањем новог става 2. омогућено је да ученици средњих богословских школа традиционалних цркава и верских заједница могу да приступе полагању испита којим се завршава средње образовање, и то полагањем српског, односно матерњег језика и књижевности и два предмета са листе општеобразовних предмета. Измена је извршена због обезбеђивања једноксти у стицању образовања.

Чланом 16. Предлога закона предвиђена је допуна у члану 60. Закона у коме је додат став 5. који гласи: „Право на полагање опште матуре има и лице које је завршило програм из члана 63а став 1. овог закона.” Ова измена омогућава ближе одређивање услова за полагање опште матуре завршавањем програма за полагање опште матуре може бити лице које је завршило средње стручно образовање у трогодишњем трајању, лице које је стекло квалификацију на нивоу 3 нокс у неформалном образовању, лице коме је призната еквиваленција, у складу са чланом 35а Закона о националном оквиру квалификација.

Чланом 17. Предлога закона предвиђене су измене у члану 62. ст. 2. и 4. Закона којима се предвиђа да се на стручној и уметничкој матури проверавју компетенције у складу са стандардом квалификације.

Чланом 18. Предлога закона предвиђена је измена члана 63а Закона који гласи: „Полазник програма за полагање опште матуре може бити лице које је завршило средње стручно образовање у трогодишњем трајању, лице које је стекло квалификацију на нивоу 3 нокс у неформалном образовању, лице коме је призната еквиваленција, у складу са чланом 35а Закона о националном оквиру квалификација. Програм из става 1. овог члана реализује се у гимназији у трајању од две године, након чега полазник стиче право да полаже општу матуру, у првом наредном року у којем се организује. трошкове похађања програма из става 1. овог члана и полагања опште матуре сноси полазник. Полазнику који је завршио програм из става 1. овог члана и положио општу матуру издаје се јавна исправа о положеној општој матури у складу са овим законом, без стицања нивоа 4 НОКС/средњег образовања у четворогодишњем трајању. Програм из става 1. овог члана, начин пријаве испита у изборном делу опште матуре и остала питања од значаја за похађање програма утврђује министар.”. Измена је предложена у складу са предложеним изменама Закона о националном оквиру квалификација.

Чланом 19. Предлога закона предвиђена је допуна у члану 64. Закона, где је предложена измена става 3. и додат став 4. који гласе: „На основу положене стручне, односно уметничке матуре ученик може да се упише на студије изван области из става 2. овог члана, уз полагање испита из одређених општеобразовних наставних предмета које полаже у изборном делу стручне, односно уметничке матуре, а које утврди самостална високошколска установа уместо пријемног испита, у складу са законом којим се уређује високо образовање. На основу положене опште матуре након савладаног програма из члана 63а овог закона, кандидат може да се упише на студије у складу са ст. 2. и 3. овог члана без стицања средњег образовања и васпитања у четворогодишњем трајању.”. Изменама је извршено усклађивање са Нацртом Закона о изменама и допунама Закона о националном оквиру квалификација, у делу који се односи на могућност уписа у високошколску установу.

Чланом 20. Предлога закона предвиђене су измене у члану 71. којим је извршено терминолошка усклађивања са Законом о основама система образовања.

Чланом 21. Предлога закона предвиђена је допуна у члану 79. којом је у ставу 5. додата тачка б) којом се прописује да школа издаје јавну исправу (уверење) за лице које положи програм из члана 63а Закона.

Чланом 22. Предлога закона предвиђене су допуне у самосталном члану 7. Закона о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС”, број 52/21), којима је усклађен режим полагања опште, стручне и уметничке матуре и завршног испита у средњем образовању, са одредбама Предлога закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања. Предуслов за квалитетно спровођење испита којима се завршава средње образовање (државне матуре) је да се у потпуности обезбеде услови за њихово спровођење. У претходном периоду обављени су многобројни различити послови и активности у циљу обезбеђивања услова за спровођење државне матуре: измењени су прописи из области образовања ради дефинисања послова Центра за испите при

Заводу за вредновање квалитета образовања и васпитања, припремљени су задаци из предмета који се полажу на државној матури, обављени разговори са ректорима и деканима, спроведена прва проба полагања државне матуре (која је била заказана за крај маја и почетак јуна 2023. године) кроз коју ће се наставници и ученици свих средњих школа упознати са начином и процедурама спровођења државне матуре, све активности су представљене у медијима и свакодневно се ради на наведеним пословима. Ипак, да би државна матура била спроведена у пуном капацитету и омогућила остваривање свих права кандидата који приступе полагању, потребно је спровести додатне послове у наредном периоду. Потребно је ојачати капацитете Центра за испите (просторне, кадровске и материјалне), на чему је досад урађено доста, али је потребно уложити и додатне напоре. Затим, да би се остварила права из Закона о средњем образовању и васпитању о упису на високошколску установу без полагања пријемног испита после положене државне матуре, неопходно је било да се по Закону о високом образовању високошколске установе изјасне који се испити са опште, стручне и уметничке матуре вреднују приликом уписа на студије и критеријуме на основу којих се обавља класификација и избор кандидата за упис на студије, до 31. августа 2022. године, што већина високошколских установа није испоштовала у задатом року. Већина високошколских установа које први пут уводе испите склоности нису јавно објавиле шта ти испити подразумевају нити шта је садржај тих испита. Такође, софтвер који израђује Comtrade, чија је улога да подржи све послове везане за спровођење државне матуре и упис ученика на високошколске установе, још увек је у фази развоја и повезивања са регистрима који се воде у оквиру ЛИСП-а, где се свакодневно решавају ситуације које отежавају рад софтвера. Збирке задатака чији је циљ вежба и помоћ ученицима у припреми државне матуре су још увек у припреми, ради се на одабиру задатака који би постигнућа ученика у средњем образовању приказали у најбољем светлу. Припрема збирки је такође у надлежности Центра за испите и потребна су финансијска средства, која ће бити обезбеђена у Закону о буџету Републике Србије за одређену годину. Припремају се и подзаконски акти и упутства за детаљно упознавање свих учесника о свим процедурама и активностима у спровођењу државне матуре, кроз родитељске састанке, састанке са ученицима и обуку наставника за спровођење државне матуре. Истовремено се анализирају и питања ко ће штампати тестове, како и где ће се паковати и дистрибуирати по школама и колика је цена обављања тих послова. Имајући у виду све наведене разлоге, предлаже се да се рок за почетак спровођења државне матуре помери за школску 2025/2026. годину. До тог тренутка ће се непрекидно обављати сви послови припреме полагања државне матуре и обавиће се и додатна пробна тестирања за ученике који ће и полагати државну матуру, са припремљеним збиркама и логистиком која прати спровођење државне матуре, у циљу што квалитетније припреме свих учесника. Обављени су и састанци са свим директорима средњих школа, који су обавезани да континуирано обављају састанке са запосленима, у сврху припреме за спровођење државне матуре. Наставља се и сарадња са високошколским установама и додатно уређивање свих аката који се примењују у поступку спровођења државне матуре. Напомињемо да завршни испит у трогодишњем средњем образовању почиње са спровођењем на крају школске 2022/2023. године.

Чланом 23. Предлога закона предложена је одредба да кандидати који су положили матурски испит по прописима којима је уређено полагање матурског испита за ученике који завршавају средње образовање и васпитање у четворогодишњем трајању, као и други кандидати, могу да приступе полагању стручне, уметничке и опште матуре, у сврху рангирања за упис на високошколску установу. Ставом 2. прописано је да ближе услове од значаја за полагање испита из става 1. утврђује министар.

Чланом 24. Предлога закона предвиђене су прелазне одредбе. Ставом 1. прописано је да ће се подзаконски акти из чл. 18. и 23. овог закона (члан 63а став 5. и члан 22.) донети у року од две године од дана ступања на снагу овог закона. Ставом 2. прописано је да до доношења прописа из става 1. овог члана примењују се прописи који су важили до дана ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Чланом 25. Предлога закона предвиђено је ступање на снагу Закона осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна средства у буџету Републике Србије.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

У складу са одредбама члана 40. став 2. и члана 46. став 6. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 - пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14 и 8/19 - др.уредба), уз Нацрт закона о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању, Анализа ефеката закона није приложена уз остале документе приликом слања на мишљење Републичком секретаријату за јавне политике. Републички секретаријат за јавне политике је мишљењем број: 011-00-85/2023-02 од 17.07.2023. године закључио да не треба да се приложи извештај о спроведеној анализи ефеката, с обзиром на то да се врши усаглашавање са Нацртом Закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања и Нацртом Закона о изменама и допунама Закона о Националном оквиру квалификација Републике Србије, уз које су достављени извештаји о спроведеној анализи ефеката прописа.

**ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА
ЗАКОНА О СРЕДЊЕМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ
КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ ОДНОСНО ДОПУЊУЈУ**

Додатна подршка у образовању и васпитању

Члан 12.

За ученика и одраслог коме је због сметњи у развоју и инвалидитета, специфичних тешкоћа у учењу, социјалне ускраћености, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и зависно од потреба, доноси и индивидуални образовни план, у складу са Законом.

Циљ додатне подршке у образовању и васпитању јесте постизање оптималног укључивања ученика и одраслих у редован образовно-васпитни рад, осамостаљивање у вршњачком колективу и његово напредовање у образовању и припрема за свет рада.

Ученик и одрасли из става 1. треба да испуњава здравствене услове који одговарају захтевима занимања.

За остваривање додатне подршке у образовању и васпитању, директор, наставник, стручни сарадник, васпитач, педагошки и андрагошки асистент и родитељ, односно други законски заступник, може да добије посебну стручну помоћ у погледу спровођења инклузивног образовања и васпитања.

Ради остваривања додатне подршке у образовању и васпитању, школа остварује сарадњу са органима јединице локалне самоуправе, организацијама, установама и удружењима.

~~Посебну стручну помоћ из става 4. овог члана могу да пружају лица компетентна у области инклузивног образовања и васпитања и школе које су својим активностима постале примери добре праксе у спровођењу инклузивног образовања и васпитања.~~

~~ДОДАТНУ ПОДРШКУ ИЗ СТАВА 4. ОВОГ ЧЛАНА МОГУ ДА ПРУЖАЈУ И УСТАНОВЕ КОЈЕ СУ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ, СТЕКЛЕ СТАТУС МОДЕЛ УСТАНОВЕ У СПРОВОЂЕЊУ ИНКЛУЗИВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.~~

~~Листе лица и школа из става 6. овог члана утврђује министар.~~

~~Ближе услове за утврђивање листа из става 7. овог члана, прописује министар.~~

~~Листе из става 7. овог члана објављују се на званичној интернет страни Министарства.~~

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције
других облика ризичног понашања

Члан 17.

~~Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања, као што су, нарочито, употреба алкохола, дувана, психоактивних супстанци, малолетничка делинквенција, саставни су део школског програма и остварују се у складу са Законом.~~

~~ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА, КАО ШТО СУ, НАРОЧИТО, УПОТРЕБА АЛКОХОЛА, ДУВАНА,~~

ПСИХОАКТИВНИХ СУПСТАНЦИ, ЗАВИСНОСТ ОД ИНТЕРНЕТА, ВИДЕО ИГРИЦА И ИГАРА НА СРЕЋУ, МАЛОЛЕТНИЧКА ДЕЛИНКВЕНЦИЈА, САСТАВНИ СУ ДЕО ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА И ОСТВАРУЈУ СЕ У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ.

Програми из става 1. овог члана остварују се кроз различите наставне и слободне активности са ученицима, запосленима, родитељима, односно другим законским заступницима, у сарадњи са јединицом локалне самоуправе, у складу са утврђеним потребама.

У остваривање програма из става 1. овог члана укључују се и физичка и правна лица са територије јединице локалне самоуправе, установе у области културе и спорта, вршњачки посредници, као и лица обучена за превенцију и интервенцију у случају насиља, злостављања и занемаривања и других облика ризичног понашања.

~~Листу лица обучених за превенцију и интервенцију у случају насиља, злостављања и занемаривања и других облика ризичног понашања и листу школа које су својим активностима постале примери добре праксе у спровођењу програма из става 1. овог члана, утврђује министар.~~

~~Ближе услове за утврђивање листа из става 4. овог члана, прописује министар.~~

~~Листе из става 4. овог члана објављују се на званичној интернет страни Министарства.~~

Настава за ученике на кућном и болничком лечењу, настава код куће и настава на даљину

Члан 27.

Школа може да организује образовно-васпитни рад као посебан облик рада за ученике на дужем кућном и болничком лечењу уз сагласност Министарства.

За ученике који због већих здравствених проблема или хроничних болести не могу да похађају наставу дуже од три недеље, настава се организује у кућним условима, односно у здравственој установи.

Родитељ, односно други законски заступник дужан је да о потреби организовања наставе за ученика на дужем кућном и болничком лечењу обавести школу.

Родитељ, односно други законски заступник има право да свом детету омогући стицање средњег образовања и васпитања код куће, уз обезбеђивање стварних трошкова образовања и васпитања.

Родитељ, односно други законски заступник дужан је да до краја наставне године писмено обавести школу у коју је ученик уписан о намери да за своје дете од следеће школске године организује наставу код куће.

Школа из става 5. овог члана дужна је да организује полагање разредних испита из свих предмета у складу са планом и програмом наставе и учења.

Средње образовање и васпитање код куће мора да обезбеди остваривање прописаних циљева, исхода и стандарда образовних постигнућа.

За ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом који стиче средње образовање и васпитање код куће остваривањем ИОП-а 2, образовање и васпитање код куће обезбеђује остваривање прилагођених циљева и исхода.

Родитељ, односно други законски заступник може да поднесе писмени образложени захтев за организовање наставе на даљину, за сваку школску годину.

О настави на даљину школа одлучује на основу свих услова потребних за овај вид образовања и васпитања.

За организовање наставе на даљину школа подноси захтев Министарству за добијање сагласности за организовање наставе на даљину.

Настава на даљину мора да обезбеди остваривање прописаних циљева, исхода и стандарда образовних постигнућа.

За ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом за кога је организована настава на даљину, а стиче средње образовање и васпитање остваривањем ИОП-а 2, настава на даљину обезбеђује остваривање прилагођених циљева и исхода.

Школа води евиденцију о образовању и васпитању ученика на кућном и болничком лечењу, који стичу средње образовање и васпитање код куће и који стичу средње образовање и васпитање наставом на даљину.

Евиденција из става 14. овог члана чини саставни део евиденције о ученику из члана 70. овог закона.

Начин организовања наставе за ученике на дужем кућном и болничком лечењу прописује министар.

Ближе услове за остваривање и начин осигурања квалитета и вредновања наставе код куће и наставе на даљину, прописује министар.

СРЕДЊА ШКОЛА ОСНОВАНА ЗА ПОТРЕБЕ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА НЕ ОРГАНИЗУЈЕ НАСТАВУ ЗА УЧЕНИКЕ НА КУЋНОМ И БОЛНИЧКОМ ЛЕЧЕЊУ, НАСТАВУ КОД КУЋЕ И НАСТАВУ НА ДАЉИНУ.

Број ученика у одељењу

Члан 29.

Настава се изводи у одељењу до 30 ученика, ДО 28 УЧЕНИКА у групи, односно појединачно, у складу са школским програмом.

У једном одељењу могу да буду највише два ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Број ученика утврђен у ставу 1. овог члана умањује се за два по ученику који средње образовање и васпитање стиче остваривањем индивидуалног образовног плана, односно за три по ученику који средње образовање и васпитање стиче остваривањем индивидуалног образовног плана са прилагођеним и измењеним садржајима и исходима учења.

У одељењу, односно васпитној групи ученика у школама за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом може бити од шест до 12 ученика, а за практичну наставу до шест ученика.

Практична настава и професионална пракса

Члан 30.

Практична настава и професионална пракса остварују се: у школи, код послодавца или комбиновано делом у школи, а делом код послодавца, у складу са планом и програмом наставе и учења.

Практична настава и професионална пракса која се остварује комбиновано делом у школи а делом код послодавца, може се реализовати код послодавца највише у обиму од 25% од укупног обима часова практичне наставе и професионалне праксе, о чему школа и послодавац закључују уговор.

Практична настава и професионална пракса која се остварује код послодавца остварује се као учење кроз рад, у складу са законом којим се уређује дуално образовање.

Послодавцем у смислу става 2. овог члана не сматра се здравствена установа и установа социјалне заштите чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, код које се реализује практична настава и професионална пракса за образовне профиле у подручју рада здравство и социјална заштита, КАО НИ МИНИСТАРСТВО НАДЛЕЖНО ЗА УНУТРАШЊЕ ПОСЛОВЕ КОД КОГ СЕ РЕАЛИЗУЈЕ ПРАКТИЧНА НАСТАВА (И ПРОФЕСИОНАЛНА ПРАКСА) ЗА УЧЕНИКЕ СРЕДЊЕ ШКОЛЕ ОСНОВАНЕ ЗА ПОТРЕБЕ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА.

За ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом обезбеђује се прилагођавање радног места у односу на његове могућности и врсту инвалидитета у оквиру практичне наставе.

Уговор из става 2. овог члана послодавац доставља Привредној комори Србије, у року од осам дана од дана закључења уговора.

Начин спровођења практичне наставе и професионалне праксе из става 1. овог члана, садржај и елементе уговора из става 2. овог члана и друга питања везана за остваривање практичне наставе и професионалне праксе уређује министар.

Редован и ванредан ученик

Члан 40.

Редован ученик првог разреда школе је лице које је уписано у први разред ради стицања средњег образовања и васпитања или образовања за рад и млађе је од 17 година, а ванредан ученик првог разреда школе је лице уписано у први разред средњег образовања и васпитања или образовања за рад и старије је од 17 година.

Изузетно од става 1. овог члана, лице млађе од 17 година може да стиче средње образовање и васпитање или образовање за рад у својству ванредног ученика, ако оправда немогућност редовног похађања наставе, уз сагласност министра, и то:

1) лице које се професионално бави спортом;
2) лице чија природа болести објективно не дозвољава редовно похађање наставе;

3) у другим оправданим случајевима када објективне околности не дозвољавају редовно похађање наставе.

Изузетно од става 1. овог члана, лице старије од 17 година које је претходне школске године завршило основну школу у трајању од осам година, може у наредној школској години да се упише у школу у својству редовног ученика, у складу са подзаконским актом којим се уређује упис ученика у школу.

Планом и програмом наставе и учења за музичко, односно балетско образовање и васпитање и за образовање и васпитање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом може се утврдити друга старосна граница за упис у школу и за стицање својства редовног ученика.

ИЗУЗЕТНО ОД СТ. 1-3. ОВОГ ЧЛАНА, УЧЕНИК СРЕДЊЕ ШКОЛЕ ОСНОВАНЕ ЗА ПОТРЕБЕ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА МОЖЕ СТИЦАТИ ОБРАЗОВАЊЕ САМО У СВОЈСТВУ РЕДОВНОГ УЧЕНИКА.

Члан 41.

Својство редовног, односно ванредног ученика стиче се уписом у школу сваке школске године, под условима утврђеним Законом и овим законом.

Редован ученик из става 1. овог члана има право да се упише у одговарајући разред најкасније до 31. августа, осим ако је започет поступак по захтеву

за заштиту права ученика или васпитно-дисциплински поступак, када се врши упис по окончању поступка.

Лице о чијем се праву на признавање стране школске исправе одлучује према одредбама закона који уређује национални оквир квалификација Републике Србије, може бити условно уписано у наредни разред уколико поступак признавања није окончан до истека рока за упис ученика у школу.

Ванредни ученик из става 1. овог члана има право да се упише у одговарајући разред у току школске године.

~~Ванредни ученик из става 1. овог члана не може завршити започети разред у року краћем од годину дана.~~

Изузетно, редован ученик средњег образовања и васпитања који није положио поправни испит, може да заврши започети разред у истој школи наредне школске године, у својству ванредног ученика, поновним полагањем неположеног испита, уз обавезу плаћања накнаде стварних трошкова које утврди школа. Када заврши разред, ванредан ученик има право да се у истој школској години упише у наредни разред, у истом својству.

Исписивање из школе и поновно уписивање у школу

Члан 43.

~~Редован ученик који се исписао из школе у току школске године може да се упише у другу школу у року од седам дана од дана уручења исписнице.~~

~~Ученик из става 1. овог члана, који се не упише у школу у прописаном року, има право да наредне школске године изврши поновни упис у исту школу и у исти разред.~~

ЧЛАН 43.

РЕДОВАН УЧЕНИК, ЊЕГОВ РОДИТЕЉ ОДНОСНО ДРУГИ ЗАКОНСКИ ЗАСТУПНИК МОЖЕ ДА ПОДНЕСЕ ПИСМЕНИ ЗАХТЕВ ЗА ИЗДАВАЊЕ ИСПИСНИЦЕ, У ТОКУ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ.

УЧЕНИК ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА МОЖЕ ДА СЕ УПИШЕ У ДРУГУ ШКОЛУ У РОКУ ОД СЕДАМ ДАНА ОД ДАНА УРУЧЕЊА ИСПИСНИЦЕ.

УЧЕНИК ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, КОЈИ СЕ НЕ УПИШЕ У ШКОЛУ У ПРОПИСАНОМ РОКУ, ИМА ПРАВО ДА НАРЕДНЕ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ ИЗВРШИ ПОНОВНИ УПИС У ИСТУ ШКОЛУ И У ИСТИ РАЗРЕД, ОСИМ УЧЕНИКА СРЕДЊЕ ШКОЛЕ ОСНОВАНЕ ЗА ПОТРЕБЕ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА.

УКОЛИКО У ТОКУ ТРАЈАЊА ВАСПИТНО-ДИСЦИПЛИНСКОГ ПОСТУПКА УЧЕНИК СРЕДЊЕ ШКОЛЕ, РОДИТЕЉ, ОДНОСНО ДРУГИ ЗАКОНСКИ ЗАСТУПНИК ПОДНЕСЕ ЗАХТЕВ ДА СЕ УЧЕНИК ИСПИШЕ ИЗ ШКОЛЕ, ШКОЛА ЋЕ ДОНЕТИ РЕШЕЊЕ КОЈИМ СЕ ИЗДАВАЊЕ ИСПИСНИЦЕ ОДЛАЖЕ ДО ОКОНЧАЊА ВАСПИТНО-ДИСЦИПЛИНСКОГ ПОСТУПКА, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ.

НА РЕШЕЊЕ ИЗ СТАВА 4. ОВОГ ЧЛАНА УЧЕНИК, РОДИТЕЉ, ОДНОСНО ДРУГИ ЗАКОНСКИ ЗАСТУПНИК ИМА ПРАВО ЖАЛБЕ.

РЕШЕЊЕ ИЗ СТАВА 4. ОВОГ ЧЛАНА ШКОЛА ДОНОСИ У РОКУ ОД ДВА РАДНА ДАНА ОД ДАНА ПОДНОШЕЊА ЗАХТЕВА.

ПРИЛИКОМ УПИСИВАЊА УЧЕНИКА У ДРУГУ ШКОЛУ У ТОКУ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ, ПОДАЦИ О ИЗРЕЧЕНИМ ВАСПИТНИМ И ВАСПИТНО-

ДИСЦИПЛИНСКИМ МЕРАМА МОРАЈУ БИТИ УНЕТИ У ОДГОВАРАЈУЋИ ДЕО ОБРАСЦА ИСПИСНИЦЕ.

ШКОЛА У КОЈОЈ УЧЕНИК НАСТАВЉА ШКОЛОВАЊЕ ЈЕ У ОБАВЕЗИ ДА ПРАТИ ПОНАШАЊЕ УЧЕНИКА И СПРОВОДИ ПОЈАЧАН ВАСПИТНИ РАД У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ.

Успех ученика и оцена

Члан 49.

Успех ученика оцењује се из предмета и владања.

Оцењивање је јавно и свака оцена мора одмах да буде образложена ученику.

Ученик се оцењује најмање три пута у полугодишту. Изузетно, уколико је недељни фонд наставног предмета један час, ученик се оцењује најмање два пута у полугодишту.

У току школске године оцењивање је описно и бројчано и врши се на основу праћења напредовања ученика у савлађивању школског програма, а на основу исхода и стандарда постигнућа. Закључна оцена из предмета јесте бројчана и изводи се на крају првог и другог полугодишта. Ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом коме су током образовања прилагођавани циљеви и исходи учења оцењује се у складу са њима.

Бројчане оцене ученика у појединим наставним предметима су: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1), ~~а све оцене су осим оцене недовољан (1) прелазне.~~ **ОЦЕНА НЕДОВОЉАН (1) НИЈЕ ПРЕЛАЗНА.**

Ученик који на крају школске године има прелазне оцене из сваког наставног предмета прелази у наредни разред.

У школама које остварују посебан или међународни програм, за које Министарство утврди да остваривање тог програма обезбеђује остваривање стандарда за завршетак средњег образовања и васпитања и за које школа која их остварује поседује сертификат међународно признатог удружења школа које остварују исти програм, ученик се оцењује у складу са програмом који се остварује.

Успех ученика из изборних програма верска настава и грађанско васпитање оцењује се описно.

Оцена из изборних програма, изузев верске наставе и грађанског васпитања, је бројчана и утиче на општи успех ученика.

~~Оцена из владања током године изражава се описно и то: примерно, врло добро, добро, довољно и незадовољавајуће.~~

ВЛАДАЊЕ УЧЕНИКА ОЦЕЊУЈЕ СЕ БРОЈЧАНО У ТОКУ ПРВОГ И ДРУГОГ ПОЛУГОДИШТА И НА КРАЈУ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ И УТИЧЕ НА ОПШТИ УСПЕХ.

УЧЕНИК СЕ ОЦЕЊУЈЕ НАЈМАЊЕ ДВА ПУТА У ПОЛУГОДИШТУ ИЗ ВЛАДАЊА.

Закључна оцена из владања изражава се бројчаном оценом и то: примерно (5), врло добро (4), добро (3), задовољавајуће (2) и незадовољавајуће (1) и утиче на општи успех ученика.

Владање ванредног ученика не оцењује се.

Закључну оцену на предлог предметног наставника и оцену из владања на предлог одељењског старешине утврђује одељењско веће.

Начин, поступак и критеријуме оцењивања успеха из појединачних предмета и владања и друга питања од значаја за оцењивање, прописује министар.

Ослобађање од наставе физичког васпитања

~~Члан 50.~~

~~Ученик може бити због болести или инвалидитета привремено или за одређену школску годину ослобођен, делимично или у целини, наставе физичког васпитања.~~

~~Одлуку о ослобађању ученика од наставе физичког васпитања и о оцењивању доноси наставничко веће на основу предлога изабраног лекара.~~

~~Ученицима са инвалидитетом се настава физичког васпитања прилагођава у складу са могућностима и вретом инвалидитета.~~

ЧЛАН 50.

УЧЕНИК МОЖЕ БИТИ ПРИВРЕМЕНО ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНУ ШКОЛСКУ ГОДИНУ ОСЛОБОЂЕН ОД ПРАКТИЧНОГ ДЕЛА НАСТАВЕ ФИЗИЧКОГ, ОДНОСНО ФИЗИЧКОГ И ЗДРАВСТВЕНОГ ВАСПИТАЊА У ЦЕЛИНИ ИЛИ ДЕЛИМИЧНО, ОСИМ УЧЕНИКА СРЕДЊЕ ШКОЛЕ ОСНОВАНЕ ЗА ПОТРЕБЕ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА.

ДИРЕКТОР ДОНОСИ ОДЛУКУ О ОСЛОБАЂАЊУ УЧЕНИКА ОД ПРАКТИЧНОГ ДЕЛА НАСТАВЕ ФИЗИЧКОГ, ОДНОСНО ФИЗИЧКОГ И ЗДРАВСТВЕНОГ ВАСПИТАЊА НА ОСНОВУ ПРЕДЛОГА ИЗАБРАНОГ ЛЕКАРА.

УЧЕНИК КОЈИ ЈЕ ОСЛОБОЂЕН ПРАКТИЧНОГ ДЕЛА НАСТАВЕ ФИЗИЧКОГ, ОДНОСНО ФИЗИЧКОГ И ЗДРАВСТВЕНОГ ВАСПИТАЊА ОЦЕЊУЈЕ СЕ НА ОСНОВУ ТЕОРИЈСКИХ ЗНАЊА, У СКЛАДУ СА ПРОГРАМОМ ПРЕДМЕТА.

Завршавање школовања у краћем року

Члан 51.

Ученик који постиже изузетне резултате у учењу има право да заврши школовање у року краћем од предвиђеног, ОСИМ УЧЕНИКА СРЕДЊЕ ШКОЛЕ ОСНОВАНЕ ЗА ПОТРЕБЕ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА.

Ученик из става 1. овог члана има право да полагањем испита заврши започети и наредни разред. Наставничко веће утврђује испуњеност услова за остваривање тог права.

Општи успех ученика

Члан 52.

Општи успех ученика утврђује се на крају првог и другог полугодишта на основу аритметичке средине прелазних закључних бројчаних оцена из предмета ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА, ИЗБОРНИХ ПРОГРАМА ИЗУЗЕВ ВЕРСКЕ НАСТАВЕ И ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА, и оцено из владања, и то:

- одличан успех - ако има средњу оцену најмање 4,50;
- врло добар успех - ако има средњу оцену од 3,50 закључно са 4,49;
- добар успех - ако има средњу оцену од 2,50 закључно са 3,49;

- довољан успех - ако има средњу оцену до 2,49.

Оцене из факултативних предмета не утичу на општи успех ученика.

Члан 56.

Ученик полаже поправни испит у школи у којој стиче образовање и васпитање у августовском испитном року, а ученик завршног разреда у јунском и августовском року.

~~За ученика који полаже поправни испит у августовском испитном року~~
ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, организује се припремна настава.

Ученик завршног разреда који је положио разредни испит има право да у истом испитном року полаже завршни или матурски испит, односно да полаже поправни испит ако није положио разредни испит.

Изузетно, редован ученик који није положио поправни испит може да заврши започети разред у истој школи наредне школске године, у својству ванредног ученика поновним полагањем неположеног испита, уз обавезу плаћања накнаде стварних трошкова које утврди школа. Када заврши разред ванредан ученик има право да се у истој школској години упише у наредни разред, у истом својству.

Ученик завршног разреда који не положи поправни, завршни, односно матурски испит завшава започето образовање у истој школи у својству ванредног ученика полагањем испита, уз обавезу плаћања накнаде стварних трошкова које утврди школа.

~~Тестирање ученичких постигнућа~~

~~Члан 57а~~

~~Школа је дужна да обезбеди тестирање ученичких постигнућа на националним као и међународним тестирањима на која се држава обавезала уговорима.~~

ДРЖАВНА И МЕЂУНАРОДНА ИСПИТИВАЊА

ЧЛАН 57А

ШКОЛА ЈЕ ДУЖНА ДА ОБЕЗБЕДИ ТЕСТИРАЊЕ УЧЕНИЧКИХ ПОСТИГНУЋА НА ДРЖАВНИМ ИСПИТИВАЊИМА, КАО И НА МЕЂУНАРОДНИМ ИСПИТИВАЊИМА НА КОЈА СЕ ДРЖАВА ОБАВЕЗАЛА УГОВОРИМА.

БЛИЖЕ УСЛОВЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ИСПИТИВАЊА ИЗ СТАВА 1. УТВРЂУЈЕ МИНИСТАР.

Члан 58.

Средње образовање се завршава полагањем испита на државном нивоу. Врсте испита којима се завршава одређени ниво средњег образовања су: општа матура, стручна и уметничка матура, завршни испит средњег стручног образовања, специјалистички и мајсторски испит.

УЧЕНИЦИ СРЕДЊИХ БОГОСЛОВСКИХ ШКОЛА ТРАДИЦИОНАЛНИХ ЦРКАВА И ВЕРСКИХ ЗАЈЕДНИЦА МОГУ ДА ПРИСТУПЕ ПОЛАГАЊУ ИСПИТА КОЈИМ СЕ ЗАВРШАВА СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ, И ТО ПОЛАГАЊЕМ СРПСКОГ, ОДНОСНО МАТЕРЊЕГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ И ДВА ПРЕДМЕТА СА ЛИСТЕ ОПШТЕОБРАЗОВНИХ ПРЕДМЕТА.

~~Испити из става 1. овог члана~~ ИСПИТИ ИЗ СТ. 1. И 2. ОВОГ ЧЛАНА полагају се у складу са Законом и овим законом.

Кршење процедуре испита којим се угрожава једнакост ученика, односно одраслих представља тежу повреду радне обавезе запослених.

Изузетно, не сматра се кршењем процедуре ако се врши прилагођавање услова полагања испита за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, којим се обезбеђује једнакост ученика и одраслих током полагања испита.

Право на полагање опште матуре

Члан 60.

Општу матуру полагају ученици након завршеног четвртог разреда средњег општег образовања и васпитања у гимназији.

Општу матуру, односно њен део може да полаже и ученик након завршеног четвртог разреда средњег стручног, односно уметничког образовања у складу са програмом опште матуре.

Ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом, специфичним тешкоћама у учењу или језичким баријерама полаже општу матуру у условима који обезбеђују превазилажење физичких и комуникацијских препрека.

Тимови за инклузивно образовање и пружање додатне подршке припремају услове за организовање и спровођење опште матуре за ученике из става 3. овог члана.

ПРАВО НА ПОЛАГАЊЕ ОПШТЕ МАТУРЕ ИМА И ЛИЦЕ КОЈЕ ЈЕ ЗАВРШИЛО ПРОГРАМ ИЗ ЧЛАНА 63А СТАВ 1. ОВОГ ЗАКОНА.

3.2. Стручна и уметничка матура

Програм стручне и уметничке матуре

Члан 62.

Стручном матуrom проверава се усвојеност ~~стручних~~ компетенција и општих стандарда постигнућа након завршеног средњег стручног образовања и васпитања, У СКЛАДУ СА СТАНДАРДОМ КВАЛИФИКАЦИЈЕ.

Уметничком матуrom проверава се усвојеност ~~уметничких~~ компетенција и општих стандарда постигнућа након завршеног средњег уметничког образовања и васпитања, У СКЛАДУ СА СТАНДАРДОМ КВАЛИФИКАЦИЈЕ.

Програме стручне и уметничке матуре доноси министар, у складу са Законом.

Програм за стицање компетенција

~~Члан 63а~~

~~Кандидат после завршеног трогодишњег средњег стручног образовања има право на полагање стручне матуре или опште матуре уколико је савладао програм за стицање компетенција потребних према програму матуре.~~

~~Право из става 1. овог члана кандидат стиче најмање две године после завршеног средњег образовања.~~

~~Програм из става 1. овог члана доноси министар, у складу са Законом, имајући у виду подручје рада коме припада образовни профил.~~

~~Ближе услове за остваривање програма из става 1. овог члана прописује министар, у складу са Законом.~~

ПРОГРАМ ЗА ПОЛАГАЊЕ ОПШТЕ МАТУРЕ

ЧЛАН 63А

ПОЛАЗНИК ПРОГРАМА ЗА ПОЛАГАЊЕ ОПШТЕ МАТУРЕ МОЖЕ БИТИ ЛИЦЕ КОЈЕ ЈЕ ЗАВРШИЛО СРЕДЊЕ СТРУЧНО ОБРАЗОВАЊЕ У ТРОГОДИШЊЕМ ТРАЈАЊУ, ЛИЦЕ КОЈЕ ЈЕ СТЕКЛО КВАЛИФИКАЦИЈУ НА НИВОУ 3 НОКС У НЕФОРМАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ, ЛИЦЕ КОМЕ ЈЕ ПРИЗНАТА ЕКВИВАЛЕНЦИЈА, У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 35А ЗАКОНА О НАЦИОНАЛНОМ ОКВИРУ КВАЛИФИКАЦИЈА.

ПРОГРАМ ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА РЕАЛИЗУЈЕ СЕ У ГИМНАЗИЈИ У ТРАЈАЊУ ОД ДВЕ ГОДИНЕ, НАКОН ЧЕГА ПОЛАЗНИК СТИЧЕ ПРАВО ДА ПОЛАЖЕ ОПШТУ МАТУРУ, У ПРВОМ НАРЕДНОМ РОКУ У КОЈЕМ СЕ ОРГАНИЗУЈЕ.

ТРОШКОВЕ ПОХАЂАЊА ПРОГРАМА ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА И ПОЛАГАЊА ОПШТЕ МАТУРЕ СНОСИ ПОЛАЗНИК.

ПОЛАЗНИКУ КОЈИ ЈЕ ЗАВРШИО ПРОГРАМ ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА И ПОЛОЖИО ОПШТУ МАТУРУ ИЗДАЈЕ СЕ ЈАВНА ИСПРАВА О ПОЛОЖЕНОЈ ОПШТОЈ МАТУРИ У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ, БЕЗ СТИЦАЊА НИВОА 4 НОКС/СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА У ЧЕТВОРОГОДИШЊЕМ ТРАЈАЊУ.

ПРОГРАМ ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, НАЧИН ПРИЈАВЕ ИСПИТА У ИЗБОРНОМ ДЕЛУ ОПШТЕ МАТУРЕ И ОСТАЛА ПИТАЊА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ПОХАЂАЊЕ ПРОГРАМА УТВРЂУЈЕ МИНИСТАР.

Јавна исправа и наставак школовања

Члан 64.

Након положене стручне, односно уметничке матуре ученик стиче средње стручно, односно уметничко образовање и васпитање, о чему се издаје јавна исправа, у складу са овим законом.

На основу положене стручне, односно уметничке матуре ученик може да се упише на студије у научној, стручној или уметничкој области у којој је стекао средње образовање и васпитање, без полагања пријемног испита, осим испита за проверу склоности и способности, у складу са законом којим се уређује високо образовање.

~~На основу положене стручне, односно уметничке матуре ученик може да се упише на студије изван области из става 2. овог члана, уз полагање одређених предмета опште матуре, које утврди самостална високошколска установа уместо пријемног испита, у складу са законом којим се уређује високо образовање.~~

НА ОСНОВУ ПОЛОЖЕНЕ СТРУЧНЕ, ОДНОСНО УМЕТНИЧКЕ МАТУРЕ УЧЕНИК МОЖЕ ДА СЕ УПИШЕ НА СТУДИЈЕ ИЗВАН ОБЛАСТИ ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА, УЗ ПОЛАГАЊЕ ИСПИТА ИЗ ОДРЕЂЕНИХ ОПШТЕОБРАЗОВНИХ НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА КОЈЕ ПОЛАЖЕ У ИЗБОРНОМ ДЕЛУ СТРУЧНЕ, ОДНОСНО УМЕТНИЧКЕ МАТУРЕ, А КОЈЕ УТВРДИ САМОСТАЛНА ВИСОКОШКОЛСКА УСТАНОВА УМЕСТО ПРИЈЕМНОГ

ИСПИТА, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ.

НА ОСНОВУ ПОЛОЖЕНЕ ОПШТЕ МАТУРЕ НАКОН САВЛАДАНОГ ПРОГРАМА ИЗ ЧЛАНА 63А ОВОГ ЗАКОНА, КАНДИДАТ МОЖЕ ДА СЕ УПИШЕ НА СТУДИЈЕ У СКЛАДУ СА СТ. 2. И 3. ОВОГ ЧЛАНА БЕЗ СТИЦАЊА СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА У ЧЕТВОРОГОДИШЊЕМ ТРАЈАЊУ.

Евиденција о успеху ученика

Члан 71.

Евиденцију о успеху ученика чине подаци којима се утврђује постигнут успех ученика у учењу и владању и то: оцене у току класификационог периода, закључне оцене из ~~наставних предмета~~ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА, ИЗБОРНИХ ПРОГРАМА и владања на крају првог и другог полугодишта, закључне оцене из ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА, ИЗБОРНИХ ПРОГРАМА и владања на крају школске године, оцене на матури и завршном испиту и подаци о издатим ђачким књижицама, сведочанствима и дипломама, уверењима о успеху ученика и дипломама за изузетан успех, као и о оценама постигнутим на испитима.

Јавне исправе

Члан 79.

На основу података унетих у евиденцију, школа издаје јавне исправе.

Јавне исправе, у смислу овог закона, су: ђачка књижица, исписница, уверење, сведочанство и диплома, а за ученике у средњој школи са домом ученичка легитимација, односно електронска картица.

Школа уписаном редовном ученику издаје ђачку књижицу.

Школа редовном ученику приликом исписивања издаје исписницу.

Школа издаје ученику уверење о:

- 1) положеном испиту;
- 2) положеном делу испита на општој матури;
- 3) положеном испиту за обуку;
- 4) савладаном програму стручног оспособљавања;
- 5) положеном испиту стручне оспособљености у складу са стандардом квалификације после завршеног првог разреда средњег стручног образовања и васпитања;

6) ПОЛОЖЕНОЈ ОПШТОЈ МАТУРИ У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ, БЕЗ СТИЦАЊА НИВОА 4 НОКС/СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА У ЧЕТВОРОГОДИШЊЕМ ТРАЈАЊУ.

Уверење из става 5. тач. 3) и 5) у складу са овим законом, одраслом може да изда друга организација која има одобрење за рад.

Школа издаје сведочанство за сваки завршени разред.

Школа издаје диплому о:

- 1) стеченом образовању за рад у трајању од две године;
- 2) стеченом средњем образовању и васпитању, после положеног завршног испита на крају трогодишњег средњег образовања и васпитања и матурског испита на крају четворогодишњег средњег образовања и васпитања;
- 3) завршеном мајсторском образовању;

- 4) завршеном специјалистичком образовању;
 5) стеченом средњем образовању и васпитању, после положене опште матуре;
 6) стеченом средњем образовању и васпитању, после положене стручне матуре;
 7) стеченом средњем образовању и васпитању, после положене уметничке матуре;
 8) стеченом средњем образовању и васпитању, после положеног завршног испита средњег стручног образовања и васпитања.

После положене интернационалне матуре ученику се издаје јавна исправа о завршеном средњем образовању, у складу са програмом интернационалне матуре, овим законом и Законом.

Јавна исправа из ст. 3–8. издаје се на српском језику ћириличким писмом, латиничким писмом у складу са законом, а када се настава изводи и на језику националне мањине, јавна исправа издаје се и на том језику.

Министар прописује образац јавне исправе и одобрава његово издавање, осим за електронску картицу.

Самостални члан 7. Закона („Службени гласник РС”, број 52/21)

„Члан 7.

ЗАКЉУЧНО СА ШКОЛСКОМ 2024/2025. ГОДИНОМ У ШКОЛИ СЕ ПОЛАЖЕ МАТУРСКИ ИСПИТ ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИ ЗАВРШАВАЈУ СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ У ЧЕТВОРОГОДИШЊЕМ ТРАЈАЊУ, У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ И ЗАКОНОМ.

ПОЧЕВ ОД ШКОЛСКЕ 2025/2026. ГОДИНЕ У ШКОЛИ СЕ ПОЛАЖУ СТРУЧНА, УМЕТНИЧКА И ОПШТА МАТУРА, У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ И ЗАКОНОМ.”

Члан 24.

ПОДЗАКОНСКИ АКТ ИЗ ЧЛ. 18. И 23. ОВОГ ЗАКОНА (ЧЛАН 63А СТАВ 5. И ЧЛАН 22.) ДОНЕЋЕ СЕ У РОКУ ОД ДВЕ ГОДИНЕ ОД ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА.

ДО ДОНОШЕЊА ПРОПИСА ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА ПРИМЕЊУЈУ СЕ ПРОПИСИ КОЈИ СУ ВАЖИЛИ ДО ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА, АКО НИСУ У СУПРОТНОСТИ СА ОВИМ ЗАКОНОМ.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач
прописа

Влада

2. Назив прописа

Предлог закона о изменама и допунама Закона о средњем образовању
и васпитању

**Draft Law on Changes and Additions of the Law on Secondary Education
and Upbringing**

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум), односно с одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум):

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односе на нормативну садржину прописа,

Споразум, Наслов VIII Политике сарадње, Члан 102. образовање и стручно оспособљавање

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума,

Општи рок утврђен чланом 72. Споразума

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,

Потпуно

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,

/

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

/

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

/

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

/

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,

/

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

/

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

/

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

Не

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Не

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености

У поступку израде предметног материјала није била консултована Европска комисија, односно друга стручна тела Европске уније.